

เทศน์เช้า วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราชาวพุทธนะ เวลาเราชาวพุทธ เราภูมิใจกันมากกว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เราจะภูมิใจมากกว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งเหตุผล ศาสนาแห่งวิทยาศาสตร์ เราภูมิใจมาก แต่เหตุผลของเราก็เลสมันอ้างนะ เวลากิเลสมันอ้างนะ ถ้าเรามีศรัทธามีความเชื่อ เราแสวงหาของเรานะ กิเลสมันต่อต้าน มันลงไม่ได้ กิเลสของเรานี้ ทัศนคติของแต่ละคนมันมีอยู่ในใจของเรา แล้วถ้าเอาศาสนาเป็นที่พึ่ง

ถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อ...เชื่อในอะไร? ในรัตนตรัยไง ในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

พระพุทธ.. หมายถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ธรรม

พระธรรม.. เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมะขึ้นมา สิ่งนี้มันมีอยู่โดยดั้งเดิม ถึกซึ่งมาก

พระสงฆ์.. พระอัญญาโกณฑัญญะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ! อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ!” ดื่อกดีใจมาก เพราะมีคนรู้เป็นพยานไง เราอยู่คนเดียว คนอื่นไม่มีความเห็นกับเรา เราพูดอยู่คนเดียวนะ คนอื่นเขาบอกว่าคนนั้นพูดเรื่องอะไรก็ไม่เข้าใจ เหมือนกันกับในปัจจุบันนี้เลย ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เรานกแก้วนกขุนทอง เราก็พูดภาษาของเรานะ เราเข้าถึงศาสนาใหม่

คูสิ คูเวลาเราทำบุญขึ้นมา เรามีความเชื่อ มีความศรัทธา เราต้องชวนชวาย ที่ไหนเราลงใจ ที่ไหนเราพอใจ เราอยากทำบุญที่นั่น เห็นไหม กิเลสมันไม่ยอมใคร แม้แต่ตัวเราเอง กิเลสมันยังต่อต้านเลย เวลาเราทำคุณงามความดี มันจะต่อต้าน.. คุณงามความดีทำไปทำไม ทำไปแล้วไม่

เห็นได้อะไรขึ้นมาเลย...มันได้สิ! ได้เพราะเราขยับยังกิเลสในหัวใจของเราไง กิเลสในหัวใจของเรามันต่อต้าน มันมีกำลังของมันนะ เราต้องขยับยังมัน ขยับยังมันแล้วต้องทำคุณงามความดี

เขาบอกว่า “เราต้องมีศีลธรรมๆ”

ศีล คือ ข้อห้าม

ธรรมละ เราห้ามทำความชั่ว เราต้องทำคุณงามความดีสิ เรามีศีลใช่ไหม เราต้องห้ามมัน หักห้ามมัน มันเหมือนดอกไม้ใช่ไหม ดอกไม้มันไม่ทำร้ายใคร ก้อนหินมันทำร้ายใคร ก้อนหินมันอยู่ประจำที่ของมันนะ มันไม่มีชีวิต หัวใจของเรามีชีวิตนะ เราเป็นคนมีชีวิต มีจิตใจ เราหักห้ามทำความชั่วแล้ว เราต้องทำคุณงามความดีเพื่อส่งเสริมมัน ต้นไม้ เราไม่รดน้ำมัน ไม่พรวนดินมัน เราปล่อยให้มันโตของมันเองนะ มันแกร็นก็ได้ มันโตก็ได้ถ้าพื้นดินมันมีแหล่งน้ำ ถ้าพื้นดินไม่มีแหล่งน้ำ มันอยู่ของมัน มันตายหมดคนละ คุณงามความดีในหัวใจของเราละ เราเกิดเป็นมนุษย์นะ เราตั้งใจทำคุณงามความดี

พุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา ศาสนาของเราชาวพุทธ แล้วเราก็นับคุณมันเฉยๆ เราไม่มีชวนขายมัน เราไม่กระทำ แล้วเราทำอะไร นี่ไง เราอุตส่าห์เสียสละมา ข้าวของเงินทองมันเป็นของสิ่งที่หามา ถ้าเราไม่มีเจตนา เราไม่ทำ มันมาได้ไหม? มันมาได้ไหมนะ เงินทองต่างๆ มันทำบุญไม่เป็นหรอก หัวใจของคนนะมันเสียสละ หัวใจของคนมันชวนขาย

ถ้าเราไปตื่นตื่นกับข้าวของวัตถุนะ ไปดูโกดังสินค้าสิ มันสิ้นโกดังเลย มันมาได้หรือคนเราไปแสวงหามันมาใช่ไหม น้ำใจของคนนะ น้ำใจของคนมันสำคัญ น้ำใจของคนมันเสียสละ น้ำใจของคนมันแสวงหาแล้วมันนำมาเสียสละ

เวลาอาหาร ๔ ในวิภวัญญะ กวฬิงการาหาร อาหารในคำข้าว วิญญาณาหาร ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร ถ้าวิญญาณาหาร วิญญาณเป็นความรู้สึก เป็นความคิด ก็คิดเอาสิ.. เทวดาก็ไม่ต้องทำอะไร มันจะเป็นเทวดาเอง นึกเอาๆ...มันโกหกตัวเองใจ ของเราไม่เสียสละ ของเราไม่มีการกระทำ มันจะเกิดขึ้นมากับเราได้ไหม

คูสิ สันติธรรม.. สันติธรรม.. ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งสันติ

“สันติธรรม” นะ ธรรมะเป็นสันติ ธรรมะที่เกิดขึ้นมา เราก็ไปนั่งอมืองอเท้ากัน ใอันนั้น มัน “ขันติธรรม” ขันติ คืออดทน

“สันติธรรม” มันเป็นศาสนาแห่งปัญญา “สันติธรรม” ที่เข้ามาชะล้างกิเลสของเราไป มันไม่มีการกระทำ เราไม่รดน้ำพรวนดิน ต้นไม้มันจะเกิดใหม่ “หน่อแห่งพุทธะ” มันมีพื้นฐานของหัวใจ มันมีอยู่แล้ว หัวใจมันมีอยู่แล้ว แต่หน่อมันไม่ผุดขึ้นมา “หน่อแห่งพุทธะ” ถ้าหน่อมันผุดขึ้นมาละ เราจะมีความร่วมมือ เราจะทำในศาสนาмаกนะ

เวลาใครทำความสงบของใจขึ้นมา แล้วยังมีปัญญาขึ้นมา โอ้โฮ.. มันจะซึ่ง คุณครูบาอาจารย์ของเราดี ท่านเห็นคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่รู้คือขันขึ้นมาละ

สาวก สาวกะ คุณขนาดมีตำราณะ อ่านพระไตรปิฎกมาแล้วก็มาเถียงกัน ของใครผิดของใครถูกใจ ทุกคนว่าของตัวเองถูก “ตัวเอง” เห็นใหม่ “ตัวเองถูก” คำว่า “ตัวเอง” คือใคร? คำว่า “ตัวเอง” คือความเห็นใจใหม่ แต่ถ้ามันเป็นสังขธรรมละ มันสังขธรรม มันเป็นความจริงอันนั้น ใที่ว่าตัวเองๆ ทำไปก่อน มันยังไม่มีการกระทำ มันไม่รู้ผิดรู้ถูกหรือ มันยังไม่เห็นผิดถูกเพราะอะไร เพราะเรายังไม่สามารถเอาชนะตัวเราเองได้

ถ้าเราเอาชนะตัวเราเอง มาณะ-ทิฏฐิ มันจะยุบตัวลง ถ้ามาณะ-ทิฏฐิมันยุบตัวลง มันจะเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ คืออกคทิฏฐิมาณะของเราไป ทิฏฐิมาณะในหัวใจที่มันรู้ “เราถูกๆ” เราใจเรานี้มันลงไม่ได้ พอเราลงไม่ได้ ความจริงก็เกิดไม่ได้ เพราะเราวางอยู่ เรานี้ขวางทุกคน ทุกคนว่าตัวเองเก่งมาก ทุกคนมีปัญญามาก ทุกคนจะเข้าข้างตัวเองมาก เข้าข้างตัวเองแล้วมันได้อะไรขึ้นมา...ก็ได้ทิฏฐิมาณะไป

อเสวนา จ พาลานํ บัณฑิตานํ จ เสวนา.. อย่าคบคนพาล ให้คบบัณฑิต

คบคนพาล คนพาลจากไหน? คนพาลจากข้างนอก จะดูเขา ให้ดูเขาคบเพื่อนนะ ดูเพื่อนเขาณะ เพื่อนรอบข้างเขาณะเป็นคนอย่างไร เขาจะเป็นคนอย่างนั้น ความคิดที่เป็นพาลนะ มันชำระอกหัวใจอยู่แล้ว มันจะดึงหัวใจนี้ไปเป็นพาล

แล้วคบบัณฑิต คุณิ เรามาคบบัณฑิตกัน คนที่เสียสละ คนที่จิตใจที่เป็นสาธารณะ นี่เป็นบัณฑิต แล้วบัณฑิต คนมีปัญหาใช้ไหม แล้วบัณฑิตใครถูก? บัณฑิตก็ทะเลาะกันแบบบัณฑิต เวลาเราขึ้นว่าเราดี เราดีอย่างไร? บัณฑิตมันอยู่ที่ไหน บัณฑิตอยู่ที่ไหน นี่ไง มันถึงต้องเอาตัวเราลงให้ได้ก่อน ถ้าเอาตัวลงให้ได้นะ มันจะเห็น

ธรรมะเป็นธรรมชาติ.. ธรรมะเป็นธรรมชาติ.. ถ้าใจคนเป็นธรรมนะ สิ่งใดที่เกิดขึ้นมา เราเห็นแล้วมันสลดสังเวชทั้งนั้นนะ คุณิ อย่างไปไม้ไปหนึ่งหล่นจากคั้น มันแก่แล้วมันหลุดจากขั้วมัน แต่ชีวิตเราก็เป็นอย่างนี้ ถ้าคนที่ใจเป็นธรรมเห็นแล้วมันสลดสังเวช มันมองสิ่งใดมันจะชักนำใจ เห็นใหม่ เราเกิดมาต้องตายทั้งหมด นี่สมบัติที่หาไว้ๆ จะเป็นของเรา จะเป็นที่พึ่งอาศัย จะเป็นความมั่นคงของชีวิต จะเป็นความมั่นคงของชีวิตนะ

“เป็นความมั่นคงของชีวิต” แล้วทำไมหัวใจมันเศร้าหมองล่ะ ทำไมหัวใจมีความทุกข์ล่ะ มันมั่นคงไหมล่ะ มันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย

ความมั่นคง คือสติของเรา

ความมั่นคง คือคบบัณฑิต คบกับใจเรา

ถ้าหัวใจมันมั่นคงขึ้นมา อันนั้นมันเครื่องอาศัยใช้ไหม ถ้ามันเครื่องอาศัย เราพ้อหาอาศัยได้ ถ้าเรายังมีชีวิตอยู่ เราเป็นชาวพุทธนะ ที่ไหนเขาก็เจองานกันได้ เรื่องวัตถุนี่เจองานกันได้ นะ ถ้า “แผ่นดินธรรม”

ถ้า “แผ่นดินทอง” ทุกคนต่างแสวงหา ทุกคนต่างแก่งแย่งกัน ทองก็ทอง สมบัติก็เป็นสมบัติ แต่คนที่ไม่ขัดแย้งกันทำลายกัน ทำลายกันเพราะใคร ถ้ามันเป็นธรรม มันทำลายไหม?

ของเราก็จนเจอในชีวิตเรา เหลือเราก็แบ่งปันกัน สิ่งนี้ถ้า “แผ่นดินธรรม” จะเกิดขึ้นมา ถ้ามันเป็นธรรม ใจเป็นธรรม เราต้องตั้งสติ

ทำบุญกุศลขนาดไหนนะ ทำบุญกุศลนี้สุดยอดมาก เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก่อนที่จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ก็เสียสละมา เสียสละทุกอย่างนะ เสียสละวัตถุ เสียสละทั้งตัวเอง เสียสละชีวิตนะ เพราะพระโพธิสัตว์ เป็นสัตว์เสียสละ

ชีวิตเพื่อให้บริวารได้หนีเอาตัวรอดไปก่อน เสียสละทุกอย่างเลย การเสียสละนั้นคือบารมีธรรม บารมีธรรมจะให้เกิดเขว้านปัญญา ดู สังเกตได้ คนมีเขว้านปัญญา ทำไมคนชื้อบื้อ คนชื้อบื้อก็ คนนี้ไง ขันติธรรม สันติธรรม คือธรรมของการชำระกิเลส มรรคญาณมันทำลายตัวเองไป

การชนะศึกหมื่นแสน การชนะข้าศึกคุณด้วยล้าน ก่อเวรก่อกรรม การชนะตัวเอง.. ถ้ามัน สันติธรรม ไม่มีการแพ้มีการชนะ มันจะเป็นสันติธรรมได้อย่างไร สิ่งที่เป็นสันติธรรม คือความ ชัดแย้งในหัวใจของเรา คือสิ่งที่โต้แย้งในหัวใจของเรา มันเป็นที่โต้แย้งในหัวใจของเรา มัน โต้แย้งนะ กิเลสมันไม่เคยกลัวใครเลย เพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา มันอยู่ในความคิดของ เรา มันคิดว่ามันเป็นความลับใจ มันจะโต้แย้ง แล้วมันจะคิดเบียดเบียนตัวเรา แล้วจะคิด เบียดเบียนข้างนอก แต่มันกลัวอะไร.. กลัวธรรมะ นี่สันติธรรม จะเป็นสันติได้ มันต้องมีมรรค ญาณ มีสติ มีปัญญา มีการกระทำของมัน สติปัญญา มันเป็นภวานามยปัญญา เป็นโลกุตตรธรรม สิ่งในโลกุตตรธรรมมันต้องเกิด เกิดจากเราเสียสละทาน การเสียสละมันเปิดหัวใจกว้าง สิ่งที หมักหมมจะทำให้ห่ออากาศเสีย อากาศไม่ถ่ายเท สิ่งทีอากาศถ่ายเทนะ น้ำเสีย เราเอามาทำความสะอาดของมัน น้ำจะกลับมาใช้ได้

อารมณ์ความรู้สึกมันเกิดจากใจ สิ่งทีคิดเป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันคิดแล้ว มันกดดวงหัวใจไว้ เราคิดเป็นธรรมะ มันเป็นโลกียธรรม โลภียะ คือการเสียสละทานนี้ไง การ เสียสละ คือการเสียสละตระหนี่ถี่เหนียว การเสียสละความคิดนั้น ความคิดนั้นมันมีการเสียสละ มันได้ฟังธรรม ฟังธรรมคืออะไร? ธรรมะคืออะไร? ฟังธรรม คือฟังเรื่องของความสัมผัส สัมผัส ของใจ ใจมันสัมผัสกับความคิด พลังงานมันกระทบกับความคิด เรายังไม่รู้จักตัวเราเลย คนว่า เกิดมามีกายกับใจ...แล้วใจมันอยู่ไหน? ใจมันอยู่ไหน? เราก็คิดไปว่าใจมันอยู่นั้นๆ มันก็คิด มันก็ เป็นสัญญาอารมณ์ ถ้าหยุดความคิดอันนั้น แต่การหยุดความคิดอันนั้น ความคิดหยุดได้อย่างไร?

คูสิ ไฟมันร้อนอยู่ เราไปจับว่าไฟไม่ร้อนได้ไหม ไฟมันร้อนอยู่ ถ้าเราจับมือก็พองหมด แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะ มันทำให้ไฟเย็นได้ เพราะพลังงานเหมือนกัน พลังงานอันหนึ่งเป็น พลังงานร้อนที่แผดเผา พลังงานอันหนึ่งเป็นพลังงานที่สงบเย็น ความสงบเย็นมันเกิดจากอะไร นี้ ไง ลัทธิธรรมมันเกิดอย่างนี้ขึ้นมาได้ไง มันเป็นเรื่องที่มหัศจรรย์ ในหัวใจเราร้อนๆ อยู่เนี่ย เวลา มัน สงบขึ้นมาเนะ มันจะมีความชุ่มชื้นในหัวใจ สิ่งทีความชุ่มชื้นในหัวใจ เห็นไหม จิตมันสงบเข้ามา แล้วสงบเข้ามาๆ ถ้ามีวุฒิภาวะ มันออกใช้ปัญญาอีกรอบหนึ่ง มันออกมาใช้จากอะไร ออกมาจาก

ไฟที่เราร้อน ไฟคือกิเลสตัดหาความทะยานอยากแผดเผาไปทั้งโลกเลย แต่ถ้าเป็นตบะธรรม คำว่า “ตบะธรรม” ก็เปรียบเหมือนความร้อน แต่มันเป็นความเย็น มันตบะธรรมที่เป็นความเย็น ที่มันจะไปแผดเผากิเลส กิเลสกลัวอย่างนี้มากนะ ถ้าจิตสงบขึ้นมาจะ ถ้าเกิดปัญญา ปัญญาเกิดในอะไร? ปัญญาเกิดในสิ่งที่เราข้องแวะ

ทุกคนเกิดมามีตัวตนก่อน ตัวตนนะเป็นตัวตนของใจ ภพของใจกับภพของมนุษย์ ภพของการเกิดเป็นมนุษย์ มันจะยึดว่า “สรรพสิ่งนี้เป็นเรา... สรรพสิ่งนี้เป็นเรา...” มันเป็นเรามา เพื่อให้เรามีชีวิต เป็นเรามาเพื่อจะให้เราระทำในสิ่งที่ดี คุณดี ม้าแข่ง เวลาเขาเอามาใช้ประโยชน์ เขาแข่งม้า เขาเล่นการพนันกัน เขาเล่น มันได้รับรางวัล พอมันหมดอายุการใช้งานนะ เขายังมันทิ้ง เขาไม่มีเวลาจะเลี้ยงมัน ม้าแข่ง เวลาเขาเอามาใช้ประโยชน์ เขาเอามาแข่งม้า พอเสร็จแล้วเขาไม่เลี้ยงมันนะ เพราะมันเยอะ เลี้ยงไม่ไหว เขายังทิ้งนะ

ชีวิตเรา ขณะที่มันทำงาน ขณะที่ใจมันเป็นธรรม ขณะที่มันขึ้นมา ชีวิตนี้คืออะไร ที่ว่า สรรพสิ่งนี้ไม่ใช่เราๆ เรามาเกิดชีวิตนี้มา แล้วกาลเวลา ตะวันขึ้นแล้วตก วันคืนล่วงไปๆ มันกินเวลาเราไป กินชีวิตเราไปตลอด มันเหมือนกับม้าแข่งที่มันมีโอกาสที่ได้ใช้ประโยชน์ เขาจะประคบประหงมมันเต็มที่เลย พอหมดอายุการใช้งาน มันสู้ไม่ได้ ที่บางที่เขาเลี้ยงไว้จนเป็นภาระของเขา เราเกิดมาชีวิตนี้ ถ้าเรายังยึดมันของเราอยู่ นี่ชีวิตการใช้งาน ขณะที่จิตเรายังมีชีวิตอยู่ เรายังใช้งานได้ เวลาเราจะตายไป เวลาหมดอายุขัย สิ่งที่อยู่ขั้วมันหมดอายุขัย นั่นมันเป็นความจริงอันหนึ่ง มันเป็นสมมุติไง มันเป็นสมมุติที่ทำให้เกิดมาเพื่อทำความดี ความดีจากข้างนอกนะ

เราแสวงหาความดี ทำคุณงามความดีทำกุศล เราเป็นทุกข์มาพอแรงแล้ว แล้วเวลาเราปฏิบัติธรรมขึ้นมา งานแบบหยาบๆ งานของโลก งานหยาบๆ การอาบน้ำห้องต๋องน้ำ งานของพระ การนั่งอยู่โคนไม้ การทำวิเวก การนั่งอยู่แล้วเอาใจให้สงบได้ นี่งานอันละเอียด เหมือนกับในบริษัท เราทำงานข้างล่าง ผู้ที่บริหารเขานั่งอยู่บนโต๊ะนะ เขาต้องบริหารจัดการทั้งหมดเลย นี่เราจะบริหารจัดการหัวใจของเรา งานอันละเอียด นั่งเฉยๆ เดินจงกรม เดินไปเดินมานี้ทำไม่ได้ มันเป็นงานที่ละเอียด เป็นงานที่เอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา ถ้าเราเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา นี่ไง ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา.. ปัญญาตรงนี้! ปัญญาที่เป็นโลกุตตรปัญญาที่เอาเรา เอาข้างสารตกมัน เอาความคิดไว้ในอำนาจของเรา กิดคุณดี ถ้าความคิดเรา เราควบคุมได้ สิ่งที่เกิดขึ้นที่ที่เร็วที่สุด แล้วมันหยุดนิ่งที่สุด พลังงานมันจะมีแค่ไหน แล้วใช้ประโยชน์มัน

ขึ้นมาเพื่อกำจัดความเร่าร้อนในใจให้หมดออกไปได้ ถ้ากำจัดสิ่งนี้ออกไปได้ สันติธรรมมันจะ
เกิดกับใจ

“สันติธรรม” มันเป็นเรื่องที่เป็นการเอาชนะตนเอง เป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด แล้วเราทำได้
นะ

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ปัญญามันมีหลายระดับมาก เวลามีการศึกษา สุตมย
ปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา.. เราอธิบายกันไม่ถูก แล้วเราทำกันไม่เป็น อันนั้นมัน
เป็นชื่อนะ มันเป็นอักษร แต่เวลามันเกิดจริง คุณอาหารที่เราเห็นว่าเมนูอาหารมันมา กับเรา
สัมผัสอาหารที่ปลายลิ้น รสชาติมันต่างกันอย่างไร จิตได้สัมผัสธรรมนะ จิตได้สัมผัสธรรม นี่เรา
สัมผัสแต่ความเร่าร้อน เราสัมผัสแต่สัญญา สัมผัสแต่เมนูของมัน แต่เรายังไม่เคยได้สัมผัส
รสชาติ ถ้าจิตได้สัมผัสรสชาติ ความสงบสุขมันจะสงบแค่ไหน ถ้ามันเป็นอย่างนั้นไม่ได้ พระเรา
บวชมา ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานมาไม่ขาดจากสงฆ์ ถ้าขาดจากสงฆ์
บวชพระไม่ได้นะ เพราะพระสืบทอดกันมาๆ ยกเข้าหมู่ๆ ต้องสงฆ์ ๑๐ องค์ขึ้นไป มีอุปัชฌาย์ยก
เข้าหมู่ ไม่ขาดจากสงฆ์ นี้ ๒ พันกว่าปี ภิกษุเราอยู่กันมาอย่างไร มันเป็นเรื่องที่พิสูจน์ได้นะ พิสูจน์
ได้เพราะสัจจะความจริงของเรา เราก็พิสูจน์ได้

“พระที่ใจ” นางวิสาขาไม่ได้บวช เป็นพระโสดาบัน “พระที่ใจ” ถ้าใจเป็นพระผู้ประเสริฐ
ใจประเสริฐแล้วนะ มันจะร่มเย็น แล้วมันจะรู้จริง ความรู้จริง มันจะเข้าใจ ไม่ใช่แค่เมนูแล้วไม่
เคยสัมผัส แต่เราเข้าใจ เราทำได้ด้วย มีเมนูด้วย เราประกอบขึ้นมาเป็นอาหารได้ด้วย แล้วเราได้
กินด้วย เราได้มีความสุขด้วย อันนี้ศาสนานี้ไม่แห้งแล้ง

ศาสนานี้มีมรรคมีผล มีสัจจะความจริง รอแต่เราเข้าไปเปิบ รอแต่เราเข้าไปหยิบในหัวใจ
ของเรา เราจะตั้งใจทำใหม่ เราจะเอาจริงใหม่ มันจะเป็นสมบัติของเราถ้าเราจริง เอวัง